

Poljska katoliško-narodna zavest.

Kako se tudi v onem delu Poljske, ki je pod prusko vlado, vzbuja narodna zavest, ne da bi se izgubljal katoliški značaj narodov, o tem piše uredništvu odličen Poljak in pisatelj s Pruskega Šleskega meseca januarja.

»Dolgo Vam nisem pisal, in skoro nevljudno je to. A delo, delo! — — Dosedanji odgovorni urednik lista »Katolika«, gospod Koraszewski, je ustanovil v Opolju nov poljski časopis: »Gazeta Opolska«. Izprevidel je namreč, da treba valove ponemčevanja zaježiti tam, kjer so najsilnejše razdirali. Na zemljevidu lahko vidite, da leži Opolje (Opole = zaseka, preska) skoro na meji Zgornjega Sleskega; zato loči ponemčene dele od poljskih pokrajin Šleskih. Gotovo je, da stari ljudje okrog Briega in proti Vratislavi še poljski govoré, a njih otroci in vnuki ne več. Razvidno je torej, da ponemčevanje napreduje od Vratislave sem, in da je omenjeni časopis »Gazeta Opolska« res potreben. Seveda je sedaj še težko, ker ljudstvo še ni vzbujeno, vendar je število naročnikov naraslo do 900. Pač je to število v primeri z ondotnim prebivalstvom še majhno. Zaupanje v Boga nas ojačuje. — — Imamo torej enega bojevalca več: Bog daj zmago!

Gledé na duha našega naroda nadejamo se srečne bodočnosti. Kakih 25 let sém opazujemo tako napredovanje, da bi se nam vsakdo čudil, ki bi to poznal. A mi smo mirni in tihi. Naša stara navada je namreč, da ne obešamo ničesar na veliki zvon. Ne vem, ali sem Vam že pisal, da smo o binkošti romali v Krakov in da smo bili jako ljubeznivo sprejeti od ondotnih prebivalcev. To romanje je bilo neizmerno pomenljivo za vzbujanje ljubezni do materinskega jezika pri mojih deželanih. Bilo je to tudi potrebno, zakaj pred štirimi meseci nas je zadel udarec od neke strani, od katere se nismo nadejali. Gotovo sta Vam znana dva razglasa meseca septembra od našega mil. knezoškofa dr. Kopp-a. Bila sta v »Katolik-u« in tudi v praški »Politiki«. Bili smo v hudi zadregi. Ni bilo možno ju

odobravati, a tudi grajati ni bilo primerno in dovoljeno. »Katolik« je objavil oba brez premembe, potem pa objavil nekaj dopisov, razložil načela svete katoliške cerkve in glavne točke onih razpisov, dalje je razkazal naravno in čeznaravno pravico ljudstva do materinskega jezika. Krakovski kardinal Dunajewski je poslal ona razpisa sv. očetu ter bode menda ta mesec zastopal osebno to reč v Rimu.

— — Toda take stvari nas nikakor ne ovirajo v delovanju za dobro idejo, marveč nas še vnamajo. Samo Bog nam pomaga, on vodi delovanje ljudstva v najhujšem boju, da se naposled vse obrne k dobremu.

Ni še dovolj sovražnikov, v poslednjem času se moramo boriti še s socijalnimi demokrati. Od 1. januarja izhaja v Berlinu poljski socijalno-demokratski list, katerega urejujejo nemški socijalisti.

Torej boj, povsod boj — in to je dobro; za našo stvar je boj potreben. On nas očičuje in jači.

I. I.

Češko društvo „Vlast“.

Nikakor ne nameravamo govoriti o političnih razmerah čeških, ki so dovolj žalostne. Oziramo se le na prosveto in kar je z njo združeno.

Za prosveto češkega naroda v katoliško-narodnem zmislu se trudi jako vrlo društvo »Vlast«, katero izdaje časopis z istim imenom.

Društvo »Vlast« se je osnovalo pred 7 leti. Bili so udje skoro brez izjeme sami duhovniki. Kakor je težak vsak začetek, bil je težak tudi za novo društvo. Imelo je veliko nasprotnikov. »Kaj bode storili, ker vas je tako malo? Kaj mislite doseči s svojim časopisom? Toliko jih izhaja, da še skoraj naročnikov nimajo; nihče ga ne bode čital.« Take in enake besede je moral slišati vsak društvenik vselej, ako je vabil druge, naj pristopijo. In kaj se je zgodilo? Število ustanovnikov, ki so že plačali ali bodo še le plačali 50 gld., zrastle je letos na 854, dasi jih je še lansko leto bilo samo 316. To nam kaže, da so se katoličani vzdramili iz spanja, da so se katoličani začeli zavedati, kakšna